

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بازتوازن در آسیا - پاسیفیک در سال ۲۰۲۵

گزیده پژوهش‌های جهان: بازتوازن در آسیا - پاسیفیک در سال ۲۰۲۵

بررسی و نظارت: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران -

معاونت پژوهشی

مؤلف: دکتر جواد حق‌گو

تاریخ انتشار: ۹۵/۶/۲۳

تلفن و دورنگار: ۷ - ۸۸۷۵۶۲۰۵

صندوق پستی: ۳۸۴۹ - ۱۵۸۷۵

نشانی اینترنت: www.tisri.org

کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش متعلق به مؤسسه تهران است. تکثیر، انتشار و یا واگذاری آن به دیگران به هرصورت و بدون اجازه کتبی این مؤسسه مجاز نمی‌باشد.

بازتوازن در آسیا - پاسیفیک در سال ۲۰۲۵

در نوامبر ۲۰۱۱، اوباما طی سخنانی از تصمیم دولت خود مبنی بر تمرکز ویژه بر منطقه آسیا - پاسیفیک پرده برداشت. این اعلان «بازتوازن» انعکاسی بود از افزایش آگاهی مردم آمریکا در مورد اهمیت این منطقه برای منافع ایالات متحده و نیز نیاز به تحکیم مجدد رهبری این کشور در منطقه پس از تردیدهای ناشی از بحران مالی سال ۲۰۰۸ و یک دهه عملیات نظامی در جنوب غرب آسیا. این تصمیم مورد حمایت نمایندگان هر دو حزب کنگره قرار گرفت؛ اما به تدریج نگرانی‌هایی در مورد نحوه تنظیم این استراتژی و تأمین منابع لازم برای حضور آمریکا در منطقه به وجود آمد.

با توجه به تحولات چند سال اخیر در سطح جهان و پیچیده‌تر شدن محیط امنیتی بین‌المللی، نیاز به بازنگری در سیاست بازتوازن احساس می‌شود. چین دامنه اقدامات قهری و نیز جزیره‌سازی خود در شرق و جنوب دریای چین را گسترش داده و کره شمالی نیز پیوسته در صدد ارتقاء توان هسته‌ای و موشک‌های بالستیک خود بوده است. در همین حال، کین‌گرایی^۲ روسیه و ظهور داعش نیز نگرانی‌های قابل توجهی را در آمریکا برانگیخت. در ارزیابی سال ۲۰۱۵ وزارت دفاع آمریکا از سیاست بازتوازن آمده بود که ایالات متحده سه هدف کمابیش به هم پیوسته در منطقه دارد: حمایت از شهروندان آمریکایی و متحدان این کشور؛ بهبود فرصت‌های تجاری و اقتصادی؛ و حمایت از هنجارهای دموکراتیک جهانی. برای نیل به این اهداف در سال‌های آتی همچنان تعامل و استقرار نیروی نظامی پیشرفته

1. Michael J. Green, Kathleen H. Hicks, "Asia- Pacific Rebalance 2025", CSIS, January 2016.
2. Revanchism

ضروری خواهد بود، چه به‌منظور شکل دادن به الگوی همکاری و چه برای تضمین واکنش مؤثر در برابر بحران‌ها یا منازعات احتمالی.

باوجوداین، نگرانی‌هایی درمورد ناکارآمدی تلاش‌های بازتوانی دولت برای نیل به این اهداف وجود داشت. اقدامات چین و کره شمالی پیوسته اعتبار تعهدات امنیتی ایالات متحده را زیر سؤال می‌برد و با ادامه روند موجود، توازن نیروی نظامی در منطقه به ضرر آمریکا تغییر خواهد کرد. این درحالی است که چالش‌های سیاسی داخل آمریکا باعث کاهش شدید بودجه پروژه‌های دفاعی و کاهش انعطاف‌پذیری وزارت دفاع در مواجهه با تغییرات استراتژیک شده است. در همین راستا، اعضای گروه مطالعاتی مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی آمریکا (CSIS) چهار خط‌مشی کلی را برای حفظ و اجرای مؤلفه دفاعی بازتوازن در یک محیط منطقه‌ای رقابتی و چالشی برشمردند:

۱. اتخاذ استراتژی مشخص و مدون از جانب دولت و درمیان گذاشتن آن با کنگره و نیز متحدان و شرکای این کشور در سرتاسر جهان؛ در این چهارچوب ارائه گزارش استراتژیک آسیا - پاسیفیک، افزایش همکاری دولت با کنگره، ایجاد هماهنگی بین استراتژی و منابع و افزایش اعتمادسازی و مدیریت بحران با چین پیشنهاد می‌شود.

۲. تسریع تلاش‌ها برای تقویت توان و ظرفیت اتحادسازی، انعطاف‌پذیری و انجام عملیات مشترک؛ در این زمینه، پیگیری رویکردهای فدرالی با متحدان توانمند منطقه‌ای، ایجاد ظرفیت امنیتی دریایی در جنوب شرق آسیا، ترغیب ژاپن به تشکیل یک ستاد فرماندهی عملیات مشترک و افزایش کمک‌های بشردوستانه و امدادسانی در منطقه پیشنهاد می‌شود.

۳. تدوین و تقویت حضور نظامی در آسیا - پاسیفیک؛ در این حوزه، افزایش حضور ناوگان دریایی، ارتقاء توانمندی‌های زیردریایی، تنوع بخشیدن به محل انجام عملیات‌های هوایی، ارتقاء سامانه‌های دفاع موشکی در منطقه، رسیدگی به چالش‌های لجستیک و بهبود همکاری اطلاعاتی - نظارتی، و شناسایی متحدان منطقه‌ای پیشنهاد می‌شود.

۴. تسریع در ارائه قابلیت‌ها و مفاهیم نوآورانه به نیروهای آمریکایی؛ در این چهارچوب، نهادهای سازنده فرهنگ آزمایش، عرضه موشک‌های پیشرفته دوربرد، معرفی سامانه‌های نبرد هوایی جدید، بهره‌برداری از مزیت ایالات متحده در زیردریایا و تقویت توانمندی‌های جنگ الکترونیک، جنگ سایبری، و جنگ فضایی پیشنهاد می‌شود.

در نهایت باید گفت که اجرای یک استراتژی آسیایی مؤثر نیازمند تدوین رویکردی منسجم در دولت ایالات متحده؛ تداوم گفتگوها با رقبای، شرکا و متحدان منطقه‌ای؛ همکاری اقتصادی گسترده در سطح منطقه؛ ارائه توانمندی‌های دفاعی و بازدارنده جدید؛ اولویت‌بندی فعالیت‌های مهم و جریان بودجه هم‌پیوند آن؛ و همکاری نزدیک قوه‌های مقننه و مجریه است.

